

PUOLUSTUSVOIMAIN KOMENTAJA

Puhe 234. Maanpuolustuskurssin avajaisissa
Helsingin kaupungintalo 14.9.2020

**Herra ministeri,
hyvät 234. valtakunnallisen maanpuolustuskurssin osanottajat, hyvät naiset ja herrat!**

**Herr minister,
bästa deltagare i den riksomfattande försvarskursen, mina damer och herrar!**

Olemme viimeiset kuusi kuukautta toimineet poikkeuksellisissa oloissa koronapandemian vaikutuksen alaisina, mikä näkyy myös valtakunnallisen maanpuolustuskurssin järjestelyissä. Kurssin toteutusta on muutettu, jotta voimme varmistaa osallistujien turvallisuuden kurssin aikana. Tästä huolimatta kurssin sisällössä ja laadussa ei ole jouduttu tinkimään, ja koulutus on yhtä monipuolista ja sisältörikasta kuin aiemmillä kursseilla.

Arvostan suuresti sitä, että osallistutte kurssille koronatilanteesta huolimatta ja olette varanneet tulevat viikot yhteiskunnan kannalta tärkeiden aiheiden käsittelyyn. Kiitän asiantuntijoita, jotka ovat sitoutuneet luennoimaan ja opettamaan maanpuolustuskurssilla sekä Helsingin kaupunkia yhteistyöstä maanpuolustuskurssin avajaisten järjestämiseksi tilaisuuden arvolle sopivalla tavalla.

Arvoisat kuulijat

Koronapandemia on muistuttanut meitä siitä, miten valtiot toimivat kriisitilanteissa. Keväällä, kun epidemia vyöryi maasta toiseen, valtiot katsoivat ensisijaisesti omaa etuaan ja valtioiden välinen yhteistyö oli vähäistä. Globalisaatio ja Euroopan integraatiokehitys eivät ole siis ainakaan toistaiseksi muuttanut kansallisvaltion perustehtävää - sen on kyettävä itsenäisesti huolehtimaan yhteiskunnan turvallisuudesta kaikissa kriisitilanteissa. Turvallisuus ei tule ilmaiseksi. Se vaatii paitsi työtä ja resursseja myös laajaa yhteiskunnan sitoutumista turvallisuuden ylläpitämiseen.

Suomen puolustusjärjestelmä on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta. Sotilaallisella maanpuolustuksella ylläpidetään sellaista puolustuskykyä, että se ennaltaehkäisee sotilaallisen voiman käytön Suomea vastaan. Jos ennaltaehkäisy pettää, Suomella on oltava kyky torjua hyökkäys, ja tässä tehtävässä päävastuu on Puolustusvoimilla. Puolustusvoimat ei kuitenkaan yksin selviä Suomen puolustamisessa, vaan se tarvitsee tehtävässään muiden viranomaisten ja yhteiskunnan tukea. Vastaavasti Puolustusvoimat tukee tarpeen mukaan muita viranomaisia ei sotilaallisissa kriiseissä kuten nyt koronan aikana olemme tehneet.

Koronatilanteen hallinnassa Puolustusvoimat on käyttänyt niitä toimintatapoja, joita käyttäisimme sotilaallisessa kriisissä tilanneymmärryksen muodostamisessa, päätöksenteossa, suunnittelussa ja toimeenpanossa. Ne ovat osoittautuneet toimiviksi tässäkin tilanteessa.

Eri toimenpiteillä olemme turvanneet Puolustusvoimien tehtävien jatkuvuuden niin puolustusvalmiuden ylläpitämisessä, alueellisen koskemattomuuden valvonnassa, virka-avun antamisessa kuin sotilaallisessa kriisinhallinnassa.

Puolustusvoimat teki keväällä tarvittavat muutokset varusmiesten koulutus- ja lomajärjestelyihin sekä kertausharjoitusten pitämiseen. Muutosten ansiosta koulutusta on jatkettu tavoitteiden mukaisesti ja reservin kertausharjoitukset on palautettu 1. elokuuta lukien.

Koronatilanteen hallinta on toistaiseksi mennyt ihan kohtuullisesti. Tähän mennessä Puolustusvoimissa on sairastunut virukseen 42 henkilöä, joista 18 on varusmiehiä ja 24 henkilökuntaan kuuluvaa. Tilanne on varusmiesten ja henkilökunnan kokonaismäärään suhteutettuna varsin hyvä. Varusmiehet, reserviläiset ja henkilökunta ovat sisäistäneet myös yksilön vastuun, jonka merkitystä ei voi liikaa korostaa. Hyvänolon tunteeseen ei ole kuitenkaan varaa. Niin pitkään kuin rokotetta ei ole, meidän on oltava niin organisaationa kuin yksilöinä valppaina ja noudatettava ohjeistusta.

Kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti viranomaisyhteistyö on ollut tiivistä kriisin aikana. Puolustusvoimat on antanut virka-apua muun muassa poliisille Uudenmaan liikkumisrajoitusten valvonnassa, Rajavartiolaitokselle rajaturvallisuustarkastuksia ja meripelastusvalmiutta varten sekä terveydenhuollon viranomaisille henkilöstöä ja materiaalia.

Kriisi on osoittanut, että viranomaisten yhteistä suunnittelu- ja toimeenpanokykyä tulee vielä parantaa etenkin valtion keskushallintotasolla. Valmiutta tilanteenmukaiseen kriisijohtamiseen, jossa organisaatioiden tilanneymmärrys, päätösten valmistelu ja toiminnan yhteensovittaminen toteutetaan koordinoitusti, voidaan yhteisellä harjoittelulla kehittää. Puolustusvoimat on valmis jakamaan omia toimintatapojaan kriisijohtamisesta muille, jos he kokevat sen tarpeelliseksi.

Hyvät kuulijat

Maailma oli kehittymässä jo ennen koronapandemiaa turvattomampaan suuntaan, eikä pandemia näytä hidastavan tätä kehitystä. Suurvaltojen poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen kilpailu, sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän heikentyminen sekä valtioiden ja ei-valtiollisten toimijoiden voimankäytön kynnyksen aleneminen ovat tekijöitä, jotka luovat jännitteitä. Niillä on laaja-alaisia vaikutuksia muiden maiden ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan.

Suomen geopoliittinen sijainti Euroopan Unionin ulkorajalla, toisaalta kaukana Euroopan logistisista keskuksista ja toisaalta Venäjän strategisten alueiden lähellä, määrittää Suomen kokonaisturvallisuutta. Itämeren sotilasstrateginen merkitys on kasvanut, mikä on näkynyt muun muassa joukkojen määrissä ja harjoitustoiminnassa. Samanaikaisesti arktisen alueen taloudellinen, logistinen ja sotilaallinen asema on

muuttumassa koillisväylän avautuessa ja alueelle suunnattujen investointien ja sotilaallisen aktiviteetin kasvaessa.

Turvallisuustilanteen paranemista ei valitettavasti ole näköpiirissä. Tässä asetelmassa Suomen kokoonsa nähden vahva puolustuskyky on vakauttava tekijä Pohjolan alueella. Turvallisuusympäristömme kehitys on myös entistä vaikeimmin ennakoitavaa. Tämä edellyttää puolustusjärjestelmältämme ajantasaisuutta ja jatkuvaa valmiutta.

Suomen lähialueen sotilaallisen toiminnan takia Puolustusvoimat toteutti pelkästään viime vuonna yli kaksisataa tunnistustehtävää aluevesien tai ilmatilan läheisyydessä liikkuvien, yleensä valtiollisten toimijoiden tunnistamiseksi.

Arvoisat läsnäolijat

Puolustuskyky on kokonaisuus, joka vaatii tasapainoista ja pitkäjänteistä kehittämistä. Yhtäältä tarvitsemme laajaa reserviä ja toisaalta korkean teknologian järjestelmiä. Näiden on vastattava Puolustusvoimien tehtäviin ja turvallisuusympäristön vaatimukseen Suomen resursseihin optimoituina.

Yhteiskunnan digitalisaatio, teknologian ja sodankäynnin kehitys tarjoavat uusia mahdollisuuksia, mutta myös uudenlaisia vaikuttamiskeinoja, jotka voivat vaarantaa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ja uhata kriittistä infrastruktuuria.

Teknologian kehittyessä hyökkäys voidaan kohdistaa järjestelmien lisäksi myös suoraan yksilöön. Siksi tulevaisuudessa tarvitaan entistä enemmän kansalaisten kriisinsietokykyä ja osaamista toimia erityyppisissä normaaliolojen häiriötilanteissa.

Teknologian kehitys on laajentanut sodankäynnin perinteisestä maa-, meri- ja ilmapuolustuksesta koskemaan myös informaatiota, tietojärjestelmiä ja avaruutta. Puolustusvoimat on vastannut teknologian kehitykseen parantamalla tiedustelukykyä ja kykyä toimia kyberympäristössä, hyödyntämällä teknologiaa ja digitalisaatiota sekä lisäämällä joukkojen ja järjestelmien valmiutta toimia tilanteissa, joissa yhteiskuntaa yritetään lamauttaa teknologian avulla.

Yhtälailla tärkeää on ylläpitää ajassa eläen suorituskykyistä reserviä. Uudistamme varusmiesten koulutusta, lisäämme reservin kertausharjoituksia ja parannamme reserviläisten mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja paikallispuolustukseen.

Mina damer och herrar

Försvarsförmågan utvecklas på ett långsiktigt och övergripande sätt som en helhet som utgörs av mark-, sjö- och luftförsvaret samt de gemensamma prestationsförmågorna. Tyngdpunkter inom utvecklandet av försvaret är utvecklande av beredskapen, ersättande av prestationsförmågor som tas ut bruk samt underrättelse, cyberförsvaret

och avståndsverkande. Förutom prestationsförmågan utvecklar vi Försvarsmaktens verksamhetssätt, så att vi kan fylla våra uppgifter i en verksamhetsmiljö, där tempot hela tiden blir allt snabbare.

Hyvät valtakunnallisen maanpuolustuskurssin osanottajat

Valtakunnallinen maanpuolustuskurssi yhdistää yhteiskunnan, elinkeinoelämän, tieteen ja taiteen vaikuttajat käsittelemään kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan varautumista. Tästä syystä on ensiarvoisen tärkeää, että kykenemme järjestämään maanpuolustuskurssin koronapandemiasta huolimatta.

Yhteiskunnan kärkiosaajat luennoivat teille Suomen varautumisen kannalta tärkeistä turvallisuuskysymyksistä, Suomen kokonaisturvallisuuden mallista ja sen sotilaallista maanpuolustuksesta. Ottakaa luennoista ja harjoituksista kaikki oppi irti ja haastakaa asiantuntijoita kysymyksillä ja kommentteilla.

Kurssin sisältö ja yhteiset kokemukset luovat jokaiselle kurssille ainutlaatuisen yhteishengen. Tutustukaa aktiivisesti toisiinne, koska tulette myöhemmin vielä toimimaan useita kertoja yhdessä yhteiskunnan eri tehtävissä.

Jag hälsar er hjärtligt välkomna till den riksomfattande försvarskursen. Toivotan teille kaikille antoisaa maanpuolustuskurssia.